

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА
НАУКИ УКРАЇНИ

ТАВРИЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА
МОТОРНОГО

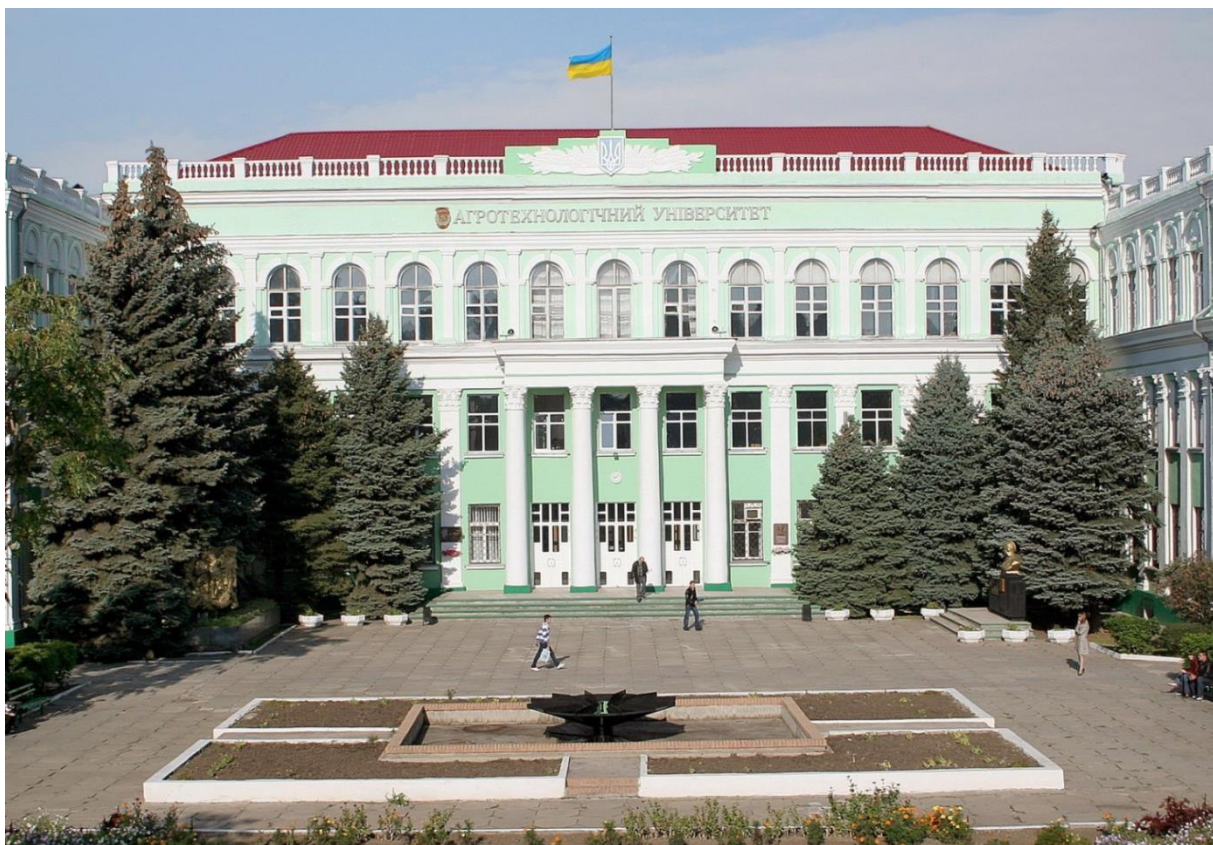
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ
ТА БІЗНЕСУ

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**ПРАГМАТИЗМ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ПІДПРИЄМЦІВ:
МАТЕРІАЛИ ІІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

20 травня 2021 р., ТДАТУ

м. Мелітополь

УДК 378.124

ББК 60.655

Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців: матеріали III науково-практичної конференції. - Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь. – 2021. – 155 с.

У матеріалах конференції висвітлено позиції студентів, магістрів, викладачів та стейкхолдерів щодо теоретичних, методичних та практичних аспектів підготовки підприємців, які суттєво покращують якість освіти майбутніх фахівців, а також актуальні проблеми підприємництва в Україні.

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент Педченко Г.П.

© Кафедра підприємництва,
торгівлі та біржової
діяльності, 2021

© Таврійський державний
агротехнологічний
університет імені Дмитра
Моторного, 2021

ЗМІСТ

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ	
Педченко Г.П., Педченко Е.П.	6
ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙ НА ВІДТВОРЕННЯ ЗЕРНОЗБИРАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ	
Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М.	12
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА РИЗИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	
Зеваченкова О.Е., Драгнев О.О.	19
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	
Намлієва Н.В.	24
ОЦІНКА РИЗИКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СТРУКТУРИ	
Андреев Є.А., Андреева Л.О.	27
ОЦІНКА РІВНЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
Мараховський М.А., Хаїров Ш.Р., Болтянська Л.О.	31
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УКРАЇНІ	
Мальчев Б.Р., Педченко Г.П.	38
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	
Завадських Г.М.	43
ОРГАНІЗАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОЇ ФОРМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА	
Андреева Л.О., Краснов Д.О.	48
МІЖНАРОДНИЙ ІМПОРТ ТА ЕКСПОРТ	
Гриняк Д., Болтянська Л.О.	53

МІЖНАРОДНИЙ ІМПОРТ ТА ЕКСПОРТ

Гриняк Д., Болтянська Л.О., к.е.н., доцент,
*Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного*

Міжнародну торгівлю цілком закономірно вважають історично першою формою економічних зв'язків між країнами, що полягала передусім в обміні окремих товарів і послуг. Отже міжнародна торгівля – це процес купівлі-продажу, який здійснюється між покупцями, продавцями і посередниками в різних країнах світу; вона включає експорт та імпорт товарів, співвідношення між якими називаються торговим балансом.

Міжнародна торгівля складається з двох зустрічних потоків:

- Експорт – продаж та вивезення товарів за кордон; Реекспорт – це вивезення товарів, раніше ввезених із-за кордону, які не піддавались переробці у даній країні.

- Імпорт – купівля та ввезення товарів із-за кордону; Реімпорт – ввезення з-за кордону раніше вивезених з даної країни товарів без будь-якої їх переробки і закордонній країні.

Питання міжнародної торгівлі й економічного розвитку, їх взаємозв'язку набули значного значення по всьому світу з впровадженням політики лібералізації торгівлі в країнах, що розвиваються. На сучасному етапі чітко простежуються такі основні тенденції розвитку світової торгівлі:

– зростання експортних поставок готової продукції зі слаборозвинених країн у високорозвинені. В той час як на початковому етапі розвитку світової торгівлі із аграрних країн вивозили сировину та продовольство, а готову продукцію ввозили з розвинутих держав;

– зростання питомої ваги машин та обладнання у структурі світового експорту. Сьогодні машини та обладнання становлять майже 60%, а сировина, матеріали і товари народного споживання - 40% світового експорту. Ці показники для розвинутих країн становлять відповідно 70% і 30%, для слаборозвинених - 15% і 85%, для України до початку 90-х років - 28% і 72%, в кінці 90-х років - 10% і 90%;

– посилення міждержавного регулювання зовнішньоторгових операцій, зокрема митних тарифів, умов торгівлі окремими видами

товарів, антидемпінгових заходів, ліцензування імпорту тощо. Міждержавне регулювання світової торгівлі розвивається шляхом створення міжнародних організацій, таких як Генеральна угода з тарифів і торгівлі і СОТ (Світова організація торгівлі), а також спеціальних організацій, які включають країни, що є основними постачальниками на світовий ринок певної продукції.

Динаміка обсягів міжнародної торгівлі товарами країн ЄС має позитивний напрямок (табл.1).

Таблиця 1

Міжнародна торгівля товарами країни ЄС

Країни-члени ЄС	Експорт			Імпорт			Сальдо, млрд. євро
	І пів. 2019 р., млрд. євро	приріст (падіння) у % до І пів. 2018 р.	частка країни, %	І пів. 2019 р., млрд. євро	приріст (падіння) у % до І пів. 2018 р.	частка країни, %	
Бельгія	54,6	1%	5,5%	68,0	1%	6,7%	-13,4
Болгарія	4,3	7%	0,4%	5,1	-4%	0,5%	-0,8
Чехія	13,8	6%	1,4%	18,4	10%	1,8%	-4,6
Данія	19,6	12%	2,0%	13,0	-3%	1,3%	6,6
Німеччина	271,5	1%	27,2%	183,2	2%	18,2%	88,3
Естонія	2,1	1%	0,2%	1,8	-1%	0,2%	0,3
Ірландія	38,7	12%	3,9%	13,4	-5%	1,3%	25,3
Греція	7,5	-3%	0,8%	13,1	5%	1,3%	-5,6
Іспанія	49,8	2%	5,0%	70,2	5%	7,0%	-20,4
Франція	105,1	9%	10,5%	92,3	7%	9,2%	12,8
Хорватія	2,4	6%	0,2%	2,4	-4%	0,2%	0,0
Італія	102,2	3%	10,2%	88,4	3%	8,8%	13,8
Кіпр	0,7	-63%	0,1%	1,4	-21%	0,1%	-0,7
Латвія	2,0	-7%	0,2%	1,9	6%	0,2%	0,1
Литва	5,8	8%	0,6%	5,1	14%	0,5%	0,7
Люксембург	1,2	14%	0,1%	2,2	64%	0,2%	-1,0
Угорщина	9,9	3%	1,0%	14,2	16%	1,4%	-4,3
Мальта	0,5	9%	0,1%	0,9	14%	0,1%	-0,4
Нідерланди	80,9	7%	8,1%	150,8	6%	15,0%	-69,9
Австрія	22,8	5%	2,3%	18,4	0%	1,8%	4,4
Польща	22,9	9%	2,3%	35,6	9%	3,5%	-12,7
Португалія	6,9	-1%	0,7%	9,7	9%	1,0%	-2,8
Румунія	7,8	1%	0,8%	10,6	7%	1,1%	-2,8
Словенія	5,0	15%	0,5%	6,9	23%	0,7%	-1,9
Словацьчина	6,3	18%	0,6%	7,8	4%	0,8%	-1,5
Фінляндія	13,6	6%	1,4%	9,4	-3%	0,9%	4,2
Швеція	30,2	6%	3,0%	20,8	1%	2,1%	9,4
Великобританія	110,1	4%	11,0%	142,4	10%	14,1%	-32,3

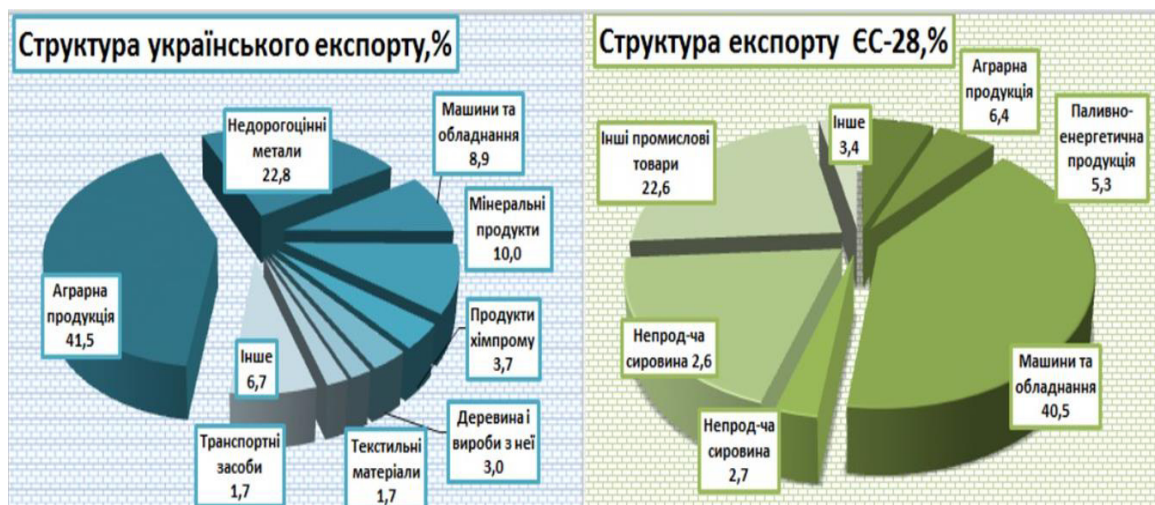
Джерело: [1,2]

Майже 70% загального експорту товарів за межі Євросоюзу здійснювали 5 країн: Німеччина (27,2%), Великобританія (11,0%), Франція (10,5%), Італія (10,2%) та Нідерланди (8,1%).

Найбільшими імпортерами товарів до ЄС, частка яких становить

майже половину від загальних обсягів імпорту, припадає на Німеччину (18,2%), Нідерланди (15,0%) та Великобританію (14,1%).

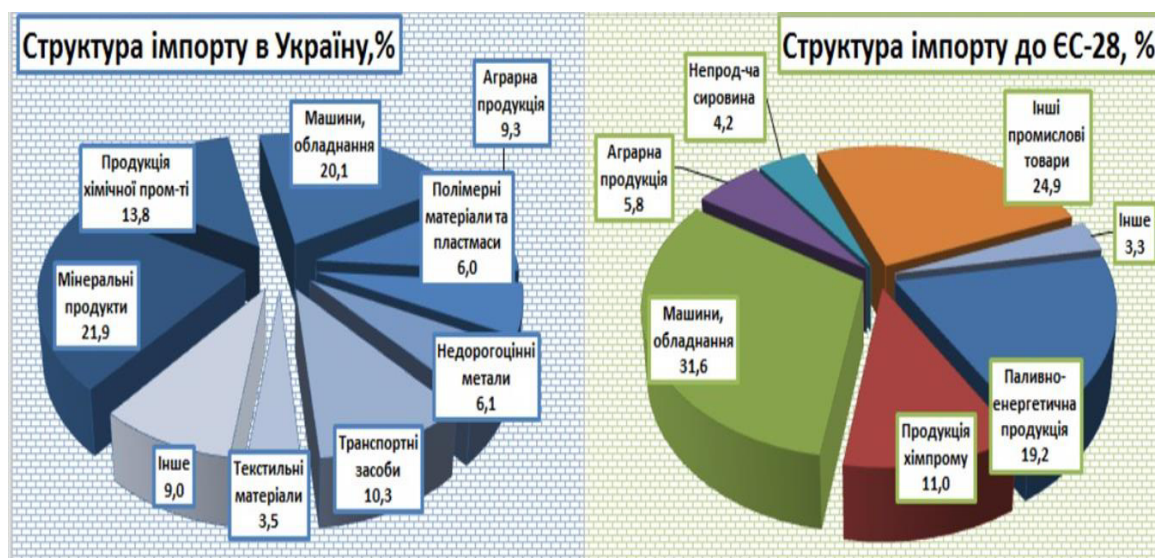
Відповідно до динаміки експорту та імпорту змінюється структура експортованих та імпортованих товарів України та ЄС (рис. 1).

Рис. 1 Структура українського експорту та експорту країн ЄС

Питома вага товарів з високою часткою доданої вартості в українському експорті залишається низькою. У I півріччі частка групи «Машини, обладнання та механізми» вартісній структурі експорту становила 8,9% проти 10,2% у I пів. 2018 року. Позитивним моментом з початку року стало збільшення на 40,8% обсягів експорту по групі 17 УКТЗЕД «Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби», частка якої в структурі досягла 1,7%.

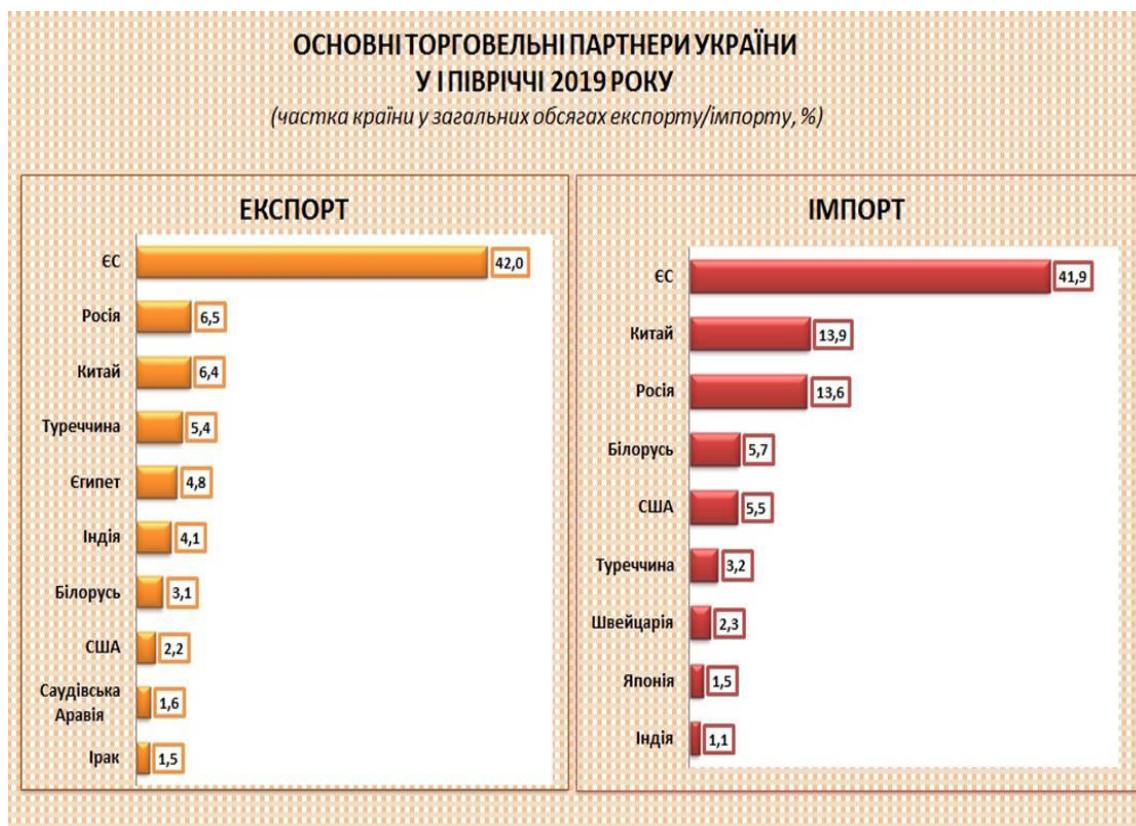
Аналогічно змінюється структура імпорту в Україні та країн ЄС (рис. 2).

Рис. 2 Структура українського імпорту та експорту країн ЄС

Основними позиціями імпорту в Україну залишаються паливні ресурси (21,9%), машини та обладнання (20,1%), а також продукти хімічної промисловості (13,8%)

Зовнішня торгівля Євросоюзу орієнтована на товари з високим ступенем обробки. Так, у січні–червні 2019 року лідерами у структурі зовнішньої торгівлі країн ЄС були машини та обладнання (експорт – 40,5%, імпорт – 31,6%). Частка аграрної продукції, сировинних товарів та енергоносіїв у експорті становила близько 14%, у імпорті – 29%. Визначається перелік основних партнерів України та ЄС.

Рис. 3. Основні торговельні партнери України на початок 2019 року.

Провідним торговельним партнером України лишається Євросоюз, обсяги торгівлі з яким у I півріччі 2019 р. зросли (експорт – на 5,0%, імпорт – на 9,1%). Частка ЄС у структурі українського експорту знаходиться на рівні 42,0% (у I пів. 2018 р. – 42,1%), імпорту – 41,9% (41,5%).

Друге та третє місця у зовнішньоторговельному обороті України посідають Китай та Росія. Помітно, що у I пів. 2019 року порівняно із відповідним періодом минулого року, обсяги торгівлі з Китаєм суттєво зросли по: експорту – у 1,6 рази, імпорту – в 1,3 рази, а з Росією скоротилися по експорту на 12,7% та зросли по імпорту на 1,8%.

Для Євросоюзу основним торговельним партнером залишаються Сполучені Штати Америки, на які припадає 22% експорту (приріст обсягів до I пів. 2018 р. склав 10,9%) та 14,4% імпорту («плюс» 10,6%). До трійки основних торговельних партнерів ЄС традиційно увійшли Китай та Швейцарія.

Між величиною експорту та економічним зростанням за інших рівних умов існує пряма лінійна у розвинених країнах (Австрії, Великобританії, Італії, Канаді, США, Франції, Швейцарії, Швеції, Японії) та країнах із перехідною економікою (Латвія, Польща, Словенія, Словаччина, Росія). Це підтверджується результатами проведеного регресійного аналізу [3].

Також щодо цих країн підтверджується гіпотеза, що обсяги імпорту країн у попередньому році позитивно впливають на економічне зростання в поточному році, та між ними існує лінійна залежність. Отже, як підтверджують результати дослідження, міжнародна торгівля має суттєвий позитивний вплив на економічне зростання.

Щодо України, результати регресійного аналізу свідчать про середню силу впливу міжнародної торгівлі на економічний розвиток. Огляд та аналіз динаміки міжнародної торгівлі за останні десятки років, а також аналіз зовнішньоторговельної діяльності України з часу її незалежності засвідчують, що темпи зростання міжнародної торгівлі

фактично збігаються з темпами зростання світової економіки і навіть випереджають їх, тому можна говорити про важливу ключову роль міжнародної торгівлі в економічному розвитку.

Підвищувальна, наявна на сьогодні динаміка показників експорту, імпорту, ріст їх річних показників, зростання експортної, імпортної квот, збільшення показників експорту/імпорту на душу населення свідчать про постійне зростання ролі міжнародної торгівлі в світовому економічному розвитку.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
2. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <http://www.minagro.gov.ua>.
3. Міжнародна торгівля: тенденції 2019 року. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zovnishnoekonomichna-diyalnist/mizhnarodna-torgivlya-tendenciyi-2019-roku.html>
4. Підприємництво: соціально-економічне та інституціональне забезпечення розвитку : Монографія. / Л. О. Андрєєва, Л. О. Болтянська, М. І. Грицаєнко та ін. Мелітополь : Люкс, 2021. 300 с.
5. Болтянська Л.О.Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні / Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О., Лисак Л.О. // ADVANCES OF SCIENCE: Proceedings of articles the international scientific conference. Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 28 September 2018;(P. 1343-1350)
6. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О.Болтянська - Мелітополь: Люкс, 2020. – 274 с.
7. Болтянська Л. О. Тенденції і проблеми розвитку малого підприємництва в Україні // Г.М. Завадських, Л.О. Болтянська, М.А. Терещенко. International Scientific Conference Economy Digitalization: Processes, Strategies, Technologies: Conference Proceedings, January 24th, 2020, Kielce, Poland: Baltija Publishing, P. 44-47.
8. Болтянська Л.О. Організаційно-економічні основи формування та розвитку аграрного ринку. *Збірник наукових праць таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2016. № 2. С. 33-37.URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2016_2_7